

جایزه ۵۰۰ یورویی جشنواره فرانسه به «شال سیاه» رسید

فیلم کوتاه «شال سیاه» ساخته علیرضا شاه‌حسینی در بیست و نهمین دوره جشنواره اکران آزادی فرانسه برنده جایزه عمومی به مبلغ ۵۰۰ یورو شد. این جشنواره بین‌المللی که در شهر تاریخی ایک مورت برگزار می‌شود، از سال ۲۰۱۱ به نمایش آثار هنری و ارتقای فرهنگ آزاد می‌پردازد. «شال سیاه» پیش از این جوایزی از جشنواره‌های اسپانیا، ایتالیا و استرالیا کسب کرده و نامزد جوایز بین‌المللی شده است. تهیه‌کنندگی آن برعهده کمپانی بین‌المللی حسین فیلم است. خلاصه داستان فیلم می‌گوید: «تو چیزی راجع به عنکبوت‌ها می‌دانی؟... آن‌ها همسران خود را می‌خورند.» بازیگران این اثر شامل پاشا رستمی، تارا مجیدزاده، لطف‌الله سیفی، محنا سیدی و... هستند.

صباخبر

فرهاد قائمیان به جشنواره ایثار پیوست

با حکم دکتر یعقوب سلیمانی، رئیس دومین دوره جشنواره ملی فیلم و فیلمنامه ایثار، فرهاد قائمیان هنرمند سینما، تلویزیون و تئاتر کشور به‌عنوان دبیر هنری جشنواره منصوب شد. قائمیان با بیش از سه دهه حضور حرفه‌ای، در نزدیک به ۳۰ مجموعه تلویزیونی و بیش از ۳۰ فیلم سینمایی ایفای نقش کرده و از سوی کارگردانان برجسته‌ای چون ابراهیم حاتمی‌کیا، اصغر فرهادی، کمال تبریزی، رسول ملاقلی‌پور، احمدرضا درویش و مسعود جعفری جوزانی دعوت به همکاری شده است. دومین جشنواره ملی فیلم و فیلمنامه ایثار با چهار بخش رقابتی، مسابقه ویژه و مسابقه فیلم نامه‌نویسی، از ۱۵ تا ۱۸ آذر ماه امسال در شهر تبریز برگزار می‌شود.

صباخبر

تماشای حقیقت در آینه سینما

تحلیل زیبایی‌شناسانه مستند سینمایی «شگرد»

ناصر بهزادی

گفت‌وگو

در سینمای مستند، حقیقت همواره در مرز میان مشاهده و تفسیر ایستاده است. فیلمساز، واقعیت را می‌بیند، اما

ناگزیر آن را به زبان سینما بازمی‌آفریند.

«شگرد» به کارگردانی جعفر صادقی، از همین نقطه آغاز می‌شود؛ جایی میان واقعیت عریان زندگی یک مربی گمنام کشتی در گنبدکاوس، و زبان شاعرانه تصویری که می‌کوشد از دل آن حقیقتی بزرگ‌تر بیرون بکشد، حقیقتی درباره ایمان، تلاش و عشق به انسان.

از منظر ساختار روایی، شگرد با ظرافتی سینمایی شکل می‌گیرد. با ریتمی طبیعی و سیالی، مخاطب را آرام‌آرام وارد جهان درونی جواد اندیشه می‌کند. او نه قهرمان آرمانی است و نه ضدقهرمان؛ انسانی معمولی است که در دل روزمرگی، معنای غیرمعمولی‌ای از زندگی می‌سازد. فیلم در همین تضاد میان سادگی فرم و عمق محتوا، قدرت خود را می‌یابد. همان‌گونه که آندره بازن، نظریه‌پرداز برجسته سینما، بر آن تأکید داشت: «واقعیت، در سینما زمانی متجلی می‌شود که فیلمساز به آن مجال نفس کشیدن بدهد.» صادقی دقیقاً همین کار را می‌کند. او دخالت نمی‌کند، هدایت نمی‌کند، بلکه مشاهده می‌کند و همین مشاهده، تبدیل به تجربه‌ای تأثیرگذار می‌شود.

از حیث زیبایی‌شناسی تصویر، فیلم واجد زبان بصری قدرتمندی است. قاب‌های محدود سالن کشتی با نور طبیعی و سایه‌روشن‌های ملایم، نه تنها حس مستند را حفظ می‌کنند بلکه در ترکیب‌بندی خود، نشانه‌هایی از سینمای شاعرانه را نیز در بر دارند. انتخاب فاصله دوربین از شخصیت‌ها، به‌ویژه در صحنه‌های تمرین نوجوانان، نه تنها احترام به سوزنه بلکه نوعی فاصله‌گذاری عاطفی ایجاد می‌کند که به بیننده امکان تأمل می‌دهد. تدوین دقیق فیلم نیز بر پایه ریتم درونی حرکت و تنفس کاراکترهاست؛ به‌جای تدوین نمایشی، بافتی تأمل‌برانگیز دارد که به تماشاگر فرصت تجربه‌ی زمان واقعی را می‌دهد؛ همان چیزی که در سینمای مستند معاصر جهان از آثار فردریک وایزمن تا نیک برومفیلد اهمیت ویژه دارد.

صباخبر

یکی از برجسته‌ترین ویژگی‌های شگرد، تداوم ریتم و تعادل میان مشاهده و درام است. با وجود زمان نسبتاً طولانی (حدود ۱۰۰ دقیقه)، فیلم هرگز خسته‌کننده نمی‌شود، زیرا ضرباهنگ زندگی در آن جاری است. هر سکانس، کارکردی معنایی دارد؛ از تمرین‌های ساده روزانه تا گفت‌وگوهای کوتاه اندیشه با شاگردانش. این ساختار، یادآور مستندهای نئورئالیستی ایتالیا است؛ آثاری که در دهه ۱۹۵۰ با محوریت زندگی مردم عادی، مرز میان مستند و سینما را از میان برداشتند.

از منظر دراماتورژی، فیلم بدون آن‌که از ابزارهای داستانی بهره‌گیرد، تعلیق خود را حفظ می‌کند. تماشاگر به تدریج با دغدغه‌های جواد اندیشه آشنا می‌شود؛ او که در دل فقر و بی‌توجهی، همچنان بر آرزمان خود پافشاری می‌کند. در این میان، فیلم نه به دام سانتی‌مانتالیسم می‌افتد و نه به شعار. این همان اعتدال هنرمندانه‌ای است که سینمای مستند را از گزارش صرف متمایز می‌کند. آنچه شگرد را به نمونه‌ای موفق در سینمای مستند ایران بدل می‌سازد، تلفیق سه مؤلفه کلیدی است: صداقت در نگاه، سادگی در فرم، و عمق در معنا. فیلم با تکیه بر زبان سینما، نه گفتار و توضیح. سخن می‌گوید. در نهایت، شگرد را می‌توان در امتداد جریان تازه‌ای در مستندسازی ایرانی دانست که می‌کوشد میان واقعیت اجتماعی و زبان هنری تعادل برقرار کند؛ جریانی که در سال‌های اخیر با آثار مرکز مستند سوره جلوه‌ای جدی‌تر یافته است. این فیلم، نه صرفاً به‌عنوان یک اثر الهام‌بخش، بلکه به‌عنوان دستاوردی در سینمای مستند، قابل بررسی است؛ اثری که نشان می‌دهد مستند می‌تواند مخاطب عمومی را نیز درگیر کند، بی‌آنکه از صداقت یا عمق خود بکاهد.

«شگرد» ما را به تماشای حقیقت دعوت می‌کند، اما نه حقیقتی تلخ و سرد، بلکه حقیقتی انسانی؛ از جنسی که در دل آن هنوز امید زنده است.

